

04 | 2020

-SOS-

MAGASINET

Utgitt av SOS-barnebyer

Barn
i Moria
SIDE 10

Babus
mørke historie
SIDE 12

Vårt arbeid
under korona
SIDE 17

BETYDNINGEN AV OMSORG:

**– Det mamma
har gjort er
egentlig helt
utrolig**

SIDE 4

**SOS
BARNEBYER**

INNHold 04 | 2020

Betydningen av omsorg SIDE 4	Faddermøtet SIDE 16	 FOTO: MAX BASTARD	Fotoreportasje: Koronakrisen i SOS-barnebyer SIDE 17
Intervjuet SIDE 10	Spørsmål og svar SIDE 16		
Babus mørke historie SIDE 12	Stort og smått SIDE 20		24 timer i Colombia SIDE 22

Av hensyn til personvernet er navnene til barna i artiklene i SOS-magasinet endret.

4 FAKTA OM BARN PÅ FLUKT

Antall barn på flukt er historisk høy. Mange barn opplever å bli skilt fra sine omsorgspersoner.

ANTALL PÅ FLUKT

70 millioner mennesker er i dag på flukt fra krig og forfølgelse. Halvparten av dem er barn.

ÅRSAKER

Den største årsaken til at folk flykter er konflikt, men også sult, smittsomme sykdommer og ekstremvær tvinger millioner av mennesker til å søke livreddende hjelp.

BARN ER UTSATT

Hvert femte sekund drives et nytt barn på flukt. De er svært sårbare for overgrep, barnearbeid og menneskehandel.

TAP AV UTDANNING

63 millioner barn mellom 6 og 17 år fra land rammet av krig og konflikt nektes utdanning.

Kilder: Flyktningshjelpen og Unicef

@SOS_barnebyer

Følg oss på Facebook, Instagram og Twitter

I dag arrangeres Verdensdagen for psykisk helse. Hvert 40. sekund tar et menneske sitt eget liv. Årets tema kalles «spør mer», rett og slett fordi det å vise interesse for andre kan redde liv.

10. oktober

30 mill. til barnevernet, og 8 mill. til Alarmtelefonen for barn og unge er gode signaler fra statsbudsjettet. Men å forebygge omsorgsovertakelse er utrolig viktig for å begrense at familier splittes. Derfor må det kommunale barnevernet styrkes mer.

8. oktober

Soria Moria eller «So long, Moria»? spør @SisselAarak. @SOS_barnebyers generalsekretær mener barna blir tapene «når Norge er med i det europeiske mesterskapet i ansvarsfraskrivelse».

11. september

SOS-magasinet utgis av Stiftelsen SOS-barnebyer Norge. Mariboes gt. 13, PB 733 Sentrum, 0105 Oslo. E-post: sos@sos-barnebyer.no Telefon: 23 35 39 00

Ansvarlig redaktør: Sissel Aarak Redaktør: Maarika Wellnitz Design og layout: Svoel AS Trykk: Stibo Complete Opplag: 85 000 Forsidefoto: Katerina Ilievskia Red. avsluttet: 20.10.2020 Kontonr.: 8380 08 73730 www.sos-barnebyer.no

Omslaget rundt magasinet er produsert med 85 prosent fornybar biobasert råvare. Dermed bevares miljøet gjennom lavere Co2-utslipp. Den er gjenbrukbar og 100 prosent resirkulerbar.

Ingen barn alene

Helt fra fødselen av er barn avhengige av voksne som gir mat og beskyttelse. Men dette alene er ikke nok. Behovet for trygg og stabil omsorg er like viktig. Spedbarn som ikke får trøst, kroppskontakt og stimuli, utvikler seg ikke slik de skal. I verste fall kan mangel på denne typen omsorg gjøre at de dør.

Alle barn trenger rett og slett å føle seg trygge, sett, akseptert og betingelsesløst elsket. Og nyere tilknytningsteori viser hvor grunnleggende kvaliteten på barnas nære relasjoner er for barns utvikling.

Ingen barn klarer seg alene.

Det er mange måter å være alene på.

Barn som blir overlatt til seg selv, uten voksne som kan beskytte mot utnyttelse, kriminalitet eller misbruk – er alene.

Barn som har foreldre som ikke klarer å være til stede, se dem, støtte dem eller trøste dem – er alene.

Barn som ikke har foreldre, og som selv må stå i voksenrollen og ta vare på mindre søsken – er alene.

Barn som lever i familier preget av vold, som opplever at hjemmet som skal være den trygge havnen, faktisk er det mest utrygge stedet å være – er alene.

Alle mennesker, både barn og voksne, har behov for trygg tilknytning og det å høre til. Barn er prisgitt voksne som kan gi dem denne tilknytningen. I dag er så mange som 220 millioner barn i verden uten familie eller har en familie som ikke klarer å ta seg godt av dem. SOS-barnebyer jobber hver dag for at barn som er alene skal få god omsorg fra trygge voksne. Enten i et nytt, trygt hjem eller ved å styrke den familien de har slik at den kan ta seg godt av barna.

Å sikre at barn får vokse opp med den omsorgen de trenger for å utvikle

FOTO: PAAL AUDESTAD

Det er de som er barn i dag som skal løse fremtidens problemer.

seg til trygge, ressurssterke voksne, er viktig for hvert enkelt barn. Men det er også viktig for samfunnet. Det er de som er barn i dag som skal løse fremtidens problemer. Dagens barn er verdens viktigste ressurs, og vi har ikke råd til å sløse bort 220 millioner potensielle problemløsere.

I dette magasinet kan du lese om Babu og Hana, som begge hver på sin måte har kjent på hva det vil si å være alene, og hvordan god omsorg kan endre livet.

Vi tror på ressursene som finnes i alle barn. Og vet at barn kan klare det utroligste. Men de kan ikke klare det alene.

Sissel Aarak

GENERALSEKRETÆR

Hovedsamarbeidspartnere:

aktiv.

OBOS

MARS
norge

espira

Hovedbidragsytere:

STIFTELSEN
BALDER

GRIEG FOUNDATION

Norad

FAGFORBUNDET

Bedriftspartnere:

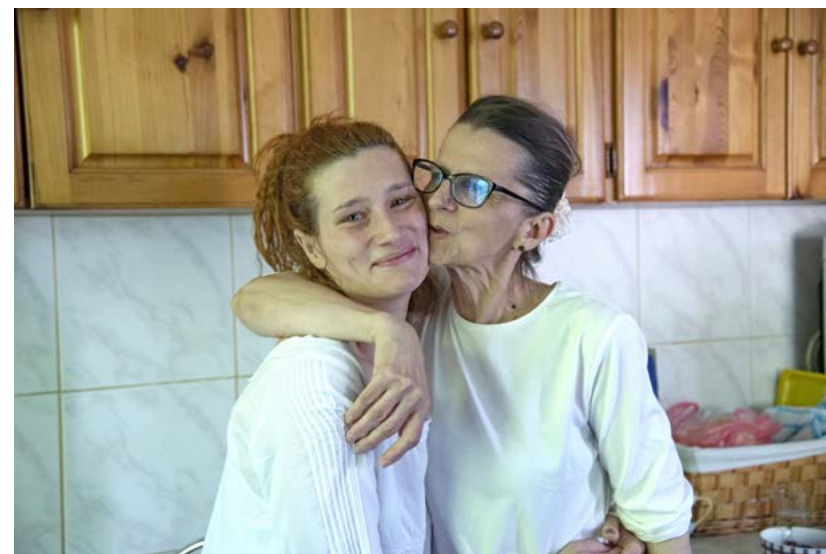
Apollo, IDÉ House of Brands

STIFTELSEN
SIGNE MARIE

– Dette er det beste stedet å være – hjemme hos mamma

Tekst: Torunn W. Gilje ■ Foto: Katerina Ilievska

Hana (24) har for lengst flyttet hjemmefra, og studerer i Sarajevo. Men når hun har tid, benytter hun muligheten til stikke hjemom en tur. Hjem til SOS-mor Dinka. Til mamma.

Den omsorgen vi får i barndommen spiller stor rolle for hvordan vi klarer oss som voksne.

En ettermiddag i september 1999 svinger en hvit van fra SOS-barnebyer opp foran et stort, nytt hus et sted i Bosnia. Ut av bilen kommer fire søstre, alle under fem år. En av dem er tre år gamle Hana. Hun forstår ikke så mye av det som foregår, og vet ikke at kvinnen som venter på dem skal komme til å bety alt.

Jeg husker at jeg tenkte at huset var enormt, med en diger tredør. Og at det svarte håret til damen som hilste på oss og hadde med leker til oss, minnet om håret til min biologiske mamma.

Ødelagt av krigen

Krig river familier i biter. Både fysisk og mentalt. Hanas far var soldat under Bosnia-krigen, og slet med

minnene av det han hadde opplevd. Sivildbefolkningen ble også hardt rammet, av krigshandlinger, sult og mangel på alt. Moren ble syk, og begge foreldrene slet med PTSD (Posttraumatisk Stresslidelse). Forholdene etter krigen var vanskelige, og både bo- og omsorgssituasjonen for Hana (3), storesøsteren (4) og de to små tvillingene på ni måneder, var så dårlig at naboene varslet sosialmyndighetene.

På slutten av 90-tallet var det mange barn i Bosnia som manglet god omsorg, enten fordi de hadde mistet foreldrene eller levde med foreldre preget av traumer i et land hardt merket av krigen. For å sikre flere barn en trygg oppvekst i en familie, bygde SOS-barnebyer familiehus og etablerte fosterhjem flere steder i landet. Ett av dem ligger på en åsside i Gracanica, og ble Hanas barndomshjem.

Hana og hennes søstre – en familieselfie før selfiens tid.

► **Trygg base**

Du kan se det på alle trappetrinnene opp til andre etasje, i huset tre år gamle Hana opplevde som så enormt stort. Fordypingen i midten er et tydelig tegn på alle de barneføttene som har løpt opp ned trappene i de vel 20 årene som er gått siden søstrene kom hit i 1999.

Hana (nå 24) har for lengst flyttet ut, og studerer i Sarajevo. Men hun kommer ofte hjemom en snartur.

– Dette er barndomshjemmet mitt, det er her jeg vokste opp. Det betyr så mye for meg å kunne komme hjem, sitte i sofaen med mamma når de andre har lagt seg, drikke te og snakke om alt og ingenting. Dette er det beste stedet å være – hjemme hos mamma, sier Hana og ser på Dinka.

Hva som kunne ha vært

Hana husker ikke så mye av barndommen før de kom til SOS-barnebyer. Men besøkene hos faren har gitt henne et innblikk i hvordan livet hennes kunne ha vært.

– Jeg besøkte faren min flere ganger. Etter hvert som jeg ble eldre, var det viktig å prøve å forstå mer av det som skjedde i barndommen min, før jeg kom hit. De besøkene har vist meg hvordan livet mitt ville ha vært, hadde jeg ikke kommet hit. Hva som

ville vært min skjebne, hvis jeg ikke hadde fått den omsorgen som jeg har fått her.

En mamma som alle andre

For Dinka har ikke bare vært *som en mamma* for Hana. Hun har vært mamma. Det er Dinka som har trøstet og støttet, som har veiledet og korrigert. Som har gitt betingelsesløs kjærlighet, aksept og bekreftelse. Som ble anbefalt operasjon for skjeløyde lille Hana, og som når niåringen brukte vel lang tid på å våkne av narkosen, var livredd og sikker på at hun hadde tatt livet av barnet sitt.

– Hun er mammaen min, og er en så viktig del av livet mitt. Hun er her for meg nå også selv om jeg er voksen. Det er så viktig å ha noen man kan komme tilbake til, igjen og igjen.

Betydningen av søsken

I tillegg til Hana og hennes søstre, ble familien etter hvert utvidet med en søskenflokk på tre jenter til i familiehuset. SOS-barnebyers prinsipp er at søsken skal få vokse opp i samme fosterfamilie. Å bli flyttet fra foreldrene sine kan oppleves som svært dramatisk for barn. Hana minnes usikkerheten og redselen for alt det

..... “
Hun er mammaen min, og er en så viktig del av livet mitt. Hun er her for meg nå også selv om jeg er voksen.
 ”

Å samles rundt middagsbordet gir mulighet for gode samtaler og skaper tilhørighet.

nye da de ble flyttet, og tryggheten i å ha storesøster ved siden av.

– Det var utrolig godt å få være sammen med søstrene mine. Og med sju barn, virket ikke huset så stort og tomt lenger. Det var et fantastisk sted å vokse opp, et hus fullt av kjærlighet og glede.

Relasjonen til biologiske søsken kan være ekstra viktig for barn som har blitt separert fra sine foreldre. Både under oppveksten og senere i livet. Hana og søstrene bor nå i ulike

byer, men har tett kontakt til tross for travle liv på hver sin kant.

– Vi sees når vi kan, gjerne i ferier og ved høytider. Og når vi samles her hjemme hos mamma, blir vi nesten som da vi var barn igjen. Etter en dag begynner vi å småkrangle og kjekle igjen, og mamma tenker «kjære vene». Etter to dager er det som vi aldri hadde flyttet hjemmefra, ler Hana.

God storesøster for nye søsken

Det er ikke bare Dinka som setter

Hana har et storesøsterforhold til de barna som nå bor i hennes gamle barndomshjem. Her er det Maja som får kyndig hjelp til forberedelser til danseforestilling.

► pris på å få «de voksne barna» hjem på besøk. Hana har et godt forhold også til sine nye småsøsken, som har kommet til familien etter at hun flyttet ut. De synes det er stor stas med storesøster, som tar seg tid til å både henge med dem og prate.

– Jeg føler en tilknytning til de nye søsknene mine som bor her nå. Det er fint å være sammen med dem, og spesielt etter hvert som de blir eldre og kommer i tenårene, er det fint å kunne være en storesøster de kan prate med. Noen ting er det lettere for dem å snakke med meg om, enn med mamma, smiler Hana.

Jobbe med barn og unge

Hana trives med barn og unge rundt seg. Etter videregående reiste hun til Kroatia og jobbet som frivillig med barn og ungdom gjennom EU-kommisjonens internasjonale

frivillighetsprogram for ungdom. I de tre påfølgende årene jobbet hun med ungdom i ulike land på Balkan og i Italia. Nå studerer hun ved kunstakademiet i Sarajevo, og målet er å undervise.

– Barn og ungdom er det jeg virkelig brenner for. Og selv om jeg også lager kunst selv, liker jeg nesten bedre å lære andre å uttrykke seg gjennom kunst.

Kunst er viktig for barn

Det var Dinka som oppdaget de kreative sidene både hos Hana og søstrene hennes, og oppfordret dem til å tegne og male. Da de var ni-ti år fikk de lov til å lage store tegninger på soveromsveggene. Tegningene er der ennå. Hana er veldig glad for at hun fikk muligheten til å utfolde seg innen flere kunstarter i barndommen. Det ga henne rom for å uttrykke følelser.

..... “
Barn og ungdom er det jeg virkelig brenner for. Og selv om jeg også lager kunst selv, liker jeg nesten bedre å lære andre å uttrykke seg gjennom kunst.
 ”

Mamma Dinkas familiealbum er fylt med bilder fra en oppvekst preget av lek og moro i nabolaget.

– I en periode tegnet jeg bare en øy med hav rundt, som jeg i ettertid tenker var uttrykk for at jeg følte meg ensom. Senere tegnet jeg lenge ulike varianter av et hus ved en elv. Det var noe trygt i de tegningene, kanskje var det den tryggheten jeg følte hjemme hos mamma.

Hun mener det er viktig for alle barn å utforske kreativiteten sin. Det er derfor hun kombinerer kunst- og pedagogikk i utdanningen.

– Matte og naturfag er viktig, men barn trenger også å lære å uttrykke seg kunstnerisk. Det handler ikke om å være flink til å tegne eller forme. Alle barn har kreativitet i seg, de trenger bare å få mulighet til å bruke den. Kreativitet har betydning på så mange områder i livet, både når det gjelder nye ideer, problemløsning, kommunikasjon og å beskrive følelser. Barn har kanskje

ikke ordene til å uttrykke følelser om hvordan de har det, men de kan gjøre det gjennom kunst og kreative øvelser.

– Viet livet til oss

Selv om lærergjerningen ligger Hanas hjerte nærmest, lager hun også kunst selv. Det bærer også huset til Dinka og familien preg av. I tillegg til de fargerike tegningene på soverommene, har Hana laget glassmaleri ved ytterdøren og i gangen står en nydelig kommode hun har malt. Til mamma.

– Dess eldre jeg blir, jo mer tenker jeg på hvor fantastisk det er at hun viet livet sitt til oss og de andre barna i familien. Det hun har gjort for oss er egentlig helt utrolig, avslutter Hana. ■

HANAS JULEKORT

Hana har laget julekort for SOS-barnebyer. Du kan bestille de koselige kortene på www.sos-barnebyer.no/julekort-hana. Da støtter du også SOS-barnebyers arbeid for at barn skal få vokse opp med den samme gode omsorgen som Hana.

VI MØTER

POPI
GKLIVA

FOTO: SOS-BARNEBYER

– Fremtiden er så usikker at foreldrene ikke kan forsikre barna om at det kommer til å gå bra

Popi Gkliva glemmer ikke lukten som møtte henne i Moria-leiren etter brannen som tvang tusenvis av flyktninger ut på gata. Mens den øyeblikkelige hjelpen handlet om å gi familiene noe å leve av, håper hun at Europa snart også kan gi dem noe å leve for.

Tekst Maarika Wellnitz

Hvordan er situasjonen for barn og familier som har flyktet til Hellas nå?

– Situasjonen for mennesker på flukt fra krig og vold har over lengre tid vært vanskelig her i Hellas. Mange av dem er foreldre med små barn som må bo i flyktningleire i måneder, kanskje år, mens de venter på at søknaden blir behandlet. De har ingen mulighet til å forsørge barna sine, eller gi dem det mest grunnleggende som for eksempel et varmt måltid. Fremtiden er så usikker at de heller ikke kan forsikre barna om at det kommer til å gå bra. Vi ser at de ekstreme forholdene de lever under i flyktningleirene påvirker barna svært negativt. Det er stor risiko for traumer som, uten behandling, reduserer sjansene deres til å bli integrert og bygge seg en fremtid.

Hva møtte deg når du kom til Moria-leiren etter brannen?

– Det var tøft å komme til Moria etter brannen. Og jeg vet ikke hvorfor, men til tross for alle ødeleggelser var det lukten av brannen som gjorde sterkest inntrykk. En kombinasjon av brent tre, syntetiske materialer og de få eiendelene fra tusenvis av mennesker som måtte forlate det som har vært hjemmet deres i flere måneder. Tross de umenneskelige forholdene var dette det eneste de hadde. Da jeg besøkte leiren, sov mange ute på gatene, uten tilgang til sanitære fasiliteter, mat og vann. For meg viser Moria, både før og etter brannen, en manglende evne til å løse et vanskelig problem gjennom å vise menneskelighet. Istedenfor er det kun fokus på praktiske løsninger.

Hva er det viktigste for barn og familier nå?

– Det viktigste er å holde familier samlet, og at de så raskt som mulig får en mulighet til å skape seg en fremtid. Basert på hver enkeltes juridiske status, bør de enten flyttes til fastlandet eller andre europeiske land, eller reise hjem i de tilfellene hvor det er trygt og mulig. Men uansett fortjener alle som søker om asyl verdig behandling og tilstrekkelig støtte - ikke av veldedighet, men

fordi det er anstendig å gjøre. Derfor er det viktig å investere i tiltak som er helhetlige og dekker flere områder, slik at familier får sjansen til å gjenoppbygge en trygg og normal hverdag, slik at de kan klare seg selv.

Under slike forhold, hvordan klarer foreldrene å reise seg og finne krefter til å ta seg av barna?

– Jeg vet egentlig ikke om de har noe annet alternativ. Og jeg er sikker på at mange av dem vil møte stadig flere utfordringer i tiden fremover. Vi bør nok tenke litt over hva vi legger i det å «klare å ta seg av barna» når anstendig bosted, tilgang til helsetjenester og utdanning enten er begrenset eller fullstendig utenfor rekkevidde.

Hva konkret gjør vi i Hellas nå?

– I tillegg til å dekke basisbehov og gi barn mulighet til å leke og lære, har vi sterkt fokus på psykososial oppfølging. Der helt nødvendig at de får hjelp til å bearbeide det de har opplevd og vært gjennom. Hvis ikke, risikerer vi en generasjon preget av traumer. Vi er etablert i Kara Tepe-leiren, og i dialog med myndighetene om hva slags type hjelp vi kan tilby i den nye leiren som er blitt satt opp.

BAKGRUNN

Leder for nødhjelpsarbeidet i SOS-barnebyer Hellas.

AKTUELL

Leder og koordinerer SOS-barnebyers nødhjelpsarbeid i Hellas i etterkant av brannen i Moria-leiren i september

Hva med barna som er alene, hva gjør vi for dem?

– Vi er i kontakt med nasjonale myndigheter for å bidra i arbeidet med å finne en løsning for de 400 enslige, mindreårige barna som har blitt overført fra Lesvos til fastlandet. En del av dem bor i familier og ungdomshus i SOS-barnebyer. I tillegg tilbyr vi utdanningsaktiviteter og pedagogisk støtte til barn som er blitt plassert i fasiliteter drevet av andre aktører. Det er over 1000 barn som ikke har tilgang til utdanning på grunn av korona og mangel på ledige plasser i offentlige skoler. Vi tilbyr kurs både ved våre utdanningsentre og digitalt for dem som bor i avsidesliggende områder.

Hva tenker du er den største utfordringen nå?

– Slik jeg ser det er den største utfordringen å gjenoppbygge tilliten mellom lokalsamfunn og flyktninger. Så må vi fokusere på integrering. Vi kan ikke fortsette med kun kortsiktige tiltak og nødhjelp, vi må ha en plan som vil redusere flyktningenes avhengighetsnivå og legge til rette for at de kan skape seg et selvstendig liv. Jeg sier ikke at dette er en enkel utfordring, og det er mange som jobber med dette allerede. Men vi må aldri glemme at alle som søker asyl er mennesker som fortjener støtte og å bli behandlet med respekt. Og at barn, uansett hvor de kommer fra, er fremtiden.■

FOTO: SOS-BARNEBYER

Popi Gkliva mener at noe av det aller viktigste er å sørge for å skape normalitet i hverdagen gjennom lek og læring og sikre at barna får traumebehandling.

BABUS MØRKE HISTORIE

Det finnes noen historier der ute som nesten er for vonde til å lese. Dette er en av dem. Dette er historien om Babu på 7 år.

Tekst: *Margrethe Lunde* ■ Foto: *Monica Strømdahl*

Babu kom til barnebyen i slutten av 2019. Han var redd og urolig, og stolte ikke på noen rundt seg. Han ville ikke engang fortelle navnet sitt eller hvor han kom fra. Det skulle etter hvert vise seg at Babu hadde en god grunn til dette.

Kasteløs og avvist av alle

Babu vokste opp i en liten landsby i Nepal, i en familie sterkt preget av fattigdom. Familien var regnet som kasteløs, noe som gjør livet i samfunnet ekstremt vanskelig.

En dag ba moren til Babu ham om å gå og hente litt vann til henne. Det er det siste Babu husker.

Kort tid etter døde hun, med ham i armene. Etter hennes død lå Babu sammen med henne, alene, i flere dager før de ble funnet. Han ble så vitne til at morens livløse kropp ble båret ut.

Kort tid etter døde også faren til Babu.

Babu var nå helt alene.

Han dro ut på gaten for å skaffe mat, og gjorde det eneste han kunne – å tigge. Femåringen lærte seg raskt at folk så på ham som kasteløs som mindre verdt, og det medførte at ingen ville verken se på ham eller gi ham mat. Derfor så han ingen annen utvei enn å lyve. Babu tok et annet navn, og sa til folk at han tilhørte en

høyere kaste. Dette ble raskt avslørt, og som straff ble den lille gutten slått og sparket.

Han var redd, sulten og kald. Og helt alene.

Babu gikk fra sted til sted, og overlevde på rå ris som han noen ganger klarte å få tak i. Han gikk aldri til samme sted to ganger, i frykt for at noen skulle oppdage at han egentlig tilhørte «de uberørbare».

Fanget i en sekk

Som en liten gutt som tigget alene på gaten, dukket han raskt opp på radaren til menneskehandlere. En dag kom det noen menn bort til Babu og lokket ham til seg med løfter om mat. Så snart han var blitt med dem, puttet de ham i en striesekk og snørte igjen. De skulle selge ham på markedet.

På vei dit ble menneskehandlerne stoppet av en mistenksom politimann. Han lurte på hva som var i sekkene. Menneskehandlerne fortalte at sekkene inneholdt meloner som skulle selges på markedet.

Da Babu hørte dette, begynte han å spreller alt han kunne i striesekken. Han sparket og ropte og politimannen oppdaget ham. Menneskehandlerne ble tatt, og Babu var endelig fri. Politiet undersøkte først hvem gutten var, og hvor han kom fra. Da de fant

SLIK JOBBER SOS-BARNEBYER MOT MENNESKEHANDEL

■ SOS-barnebyer jobber med å styrke familier slik at de holder sammen og forebygger at barn blir utsatt for menneskehandel. Vi gjenforener barn med familien sin og sikrer tett oppfølging og traumebehandling.

■ Vi jobber politisk for å stoppe menneskehandel gjennom å endre regelverk i land der dette er utbredt.

■ SOS-barnebyer jobber for å styrke barns sikkerhetsnett – familien. Barn uten en trygg familie er ekstra utsatte for menneskehandel, og SOS-barnebyer jobber derfor for å gi barn som er alene en ny familie, og hjelper vanskeligstilte familier å ta godt vare på barna sine.

■ Vi legger press på norske myndigheter om å jobbe aktivt internasjonalt for å sikre at FNs retningslinjer for alternativ omsorg implementeres over hele verden. Dette betyr at barn som er alene får et trygt hjem, og er mindre sårbare for menneskehandel.

– *Babu hadde det ikke bra da han kom til oss, han var skitten og full av sår og skrammer og klærne hans var fillete.*

Anupa, storesøster i SOS-familien

Babu måtte ut på gaten for å skaffe mat, og gjorde det eneste han kunne – å tigge.

- ut at han ikke hadde noen familie, ba de SOS-barnebyer om hjelp.

En ny mamma

SOS-barnebyer tok imot den lille gutten, og han ble en del av en SOS-familie med SOS-mor Tara og fire søsken. Den eldste søsteren hans, Anupa, husker godt den dagen Babu kom til dem.

– Han hadde det ikke bra. Han var skitten, og full av sår og skrammer. Klærne hans var fillete, forteller hun.

Babu var redd. Veldig redd. Særlig for en han bare kalte for «mannen med skjegget».

– Han turte ikke å fortelle noe om hvor han kom fra, hva han het, eller hvor foreldrene hans var, husker søsteren.

– Vi prøvde å forklare ham at han var hos oss nå, at vi skulle elske ham, og at hans historie var vår historie. Derfor kunne han fortelle oss alt.

Og etter hvert gjorde Babu det.

Han fortalte dem om foreldrene sine, om livet på gaten, om de skumle mennene. Han fortalte om moren, og at hun elsket ham.

Tara, SOS-moren til Babu, husker spesielt hvordan han snakket om moren sin.

– Han savnet henne så veldig, sier SOS-moren trist. – De første dagene sa han, nesten ustoppelig: «Mamma elsker meg, mamma elsker meg».

Det var hjerteskjærende for henne å få høre alt den lille gutten hadde vært

gjennom, og at han hadde mistet begge foreldrene sine.

– For å hjelpe ham, tok jeg ham med til tempelet og viste bilder av gudene våre. Jeg sa til ham at foreldrene hans var med dem nå. – Babu spurte meg, har gudene sendt deg til meg som min nye mamma? Og jeg sa til ham: Ja, jeg er moren din nå, og jeg skal elske deg.

Sakte men sikkert synker dette budskapet inn hos Babu.

Han har en mamma. Han har en trygg og god mamma. En mamma som elsker ham. Som aldri skal gå fra ham.

En lang prosess

Gjennom mye omsorg, kjærighet og trygge, gode rutiner, er Babu i dag en glad og tillitsfull gutt. Han elsker å tilbringe tid sammen med søstrene sine, og i starten fikk han dele rom sammen med søsteren Anupa, som han ble ekstra knyttet til.

– Han behøvde så sterkt en mor og familie, sier Anupa.

Hun forteller oss at Babu trenger mye kjærighet fra SOS-moren. Han vil være med henne hvor enn hun går. Han blir redd når hun drar, selv om hun bare skal være borte i noen minutter.

Søstrene merker godt på Babu at han er tryggere sammen med dem også.

– Da han kom, ble han livredd når noen satte seg i nærheten av ham, minnes Anupa. Nå elsker Babu å leke med dem. Sammen sparker de ball, spiller kort, klatrer og danser.

– Men vi er fortsatt forsiktige når vi

leker, og vet at vi ikke skal være hardhendte, legger hun til.

Stolt familie

Babu har raskt blitt en høyt elsket del av familien. Anupa forteller at Babu lærer fort, og har lært seg å både lese og skrive. Snart kan han begynne på skolen med de andre barna.

– Han har så mye håp og så mange drømmer. Han sier at han skal bli lege, og at han skal bli berømt, ler søsteren.

– Og han møter oss alltid med et stort smil, legger hun til. – Vi er så stolte av ham.

Anupa forklarer at det er til stor hjelp at nesten alle barna i barnebyen har en tøff forhistorie.

– Dette er et hjem for oss som ikke har noen familie. Og det er vi som trenger mest av alt å gi hverandre kjærighet og støtte og hjelpe hverandre, sier hun ettertrykkelig.

Et mørkt kapittel i livet lukkes, men historien om Babu er langt fra over. Den har faktisk så vidt begynt. ■

Gjennom omsorg, kjærighet og trygge rutiner er Babu i dag en glad og tillitsfull gutt.

FADDERMØTET

FAMILIEN JENSEN
SKJETTEN

– Vi er opptatt av at barna skal se det store bildet.

For 20 år siden bestemte Linda seg for å bli SOS-fadder. Snart skal hun få sitt tredje fadderbarn, og da blir også barna mer involvert.

– Jeg ønsket å få et eget fadderbarn, og det jeg liker med SOS-barnebyer er at det er så konkret. Vi får brev og bilder av fadderbarnet, og vi sender brev til han.

For Linda har det vært utslagsgivende å være fadder i en organisasjon der hun ser at pengene faktisk går til å hjelpe barnet hun er fadder for. Først hadde hun Naia* i ti år, og nå er hun fadder for Mio*, begge fra Etiopia.

– Det er mange som er redde for å gi penger til store organisasjoner fordi de tenker pengene forsvinner i et stort administrativt sluk, men jeg velger å ikke tenke sånn. Jeg får bekreftelser på at jeg hjelper, og det er rørende å se utviklingen til barna, sier hun.

Fordi fadderbarnet Mio er 19 år og en del eldre enn hennes egne barn, har ikke barna vært så involvert i reisen hans utover å sende julekort. Når Mio flytter fra barnebyen og tar fatt på voksenlivet, får Linda og familien et nytt fadderbarn.

– Det blir jo et barn som er nærmere våre i alder, så da ønsker jeg å involvere barna mer på reisen. Vi vil at de skal få forståelse for at ikke alle har det sånn som oss. Vi som bor i Norge har trukket vinnerloddet, og jeg er opptatt av at de skal se det store bildet på verden, forteller Linda.

* Navn endret på grunn av barns personvern

SPØRSMÅL OG SVAR

Hvordan har dere hjulpet barn og familier i Libanon etter eksplosjonen i Beirut?

! Tusenvis av barn og familier mistet hjemmet sitt og alt de eide etter eksplosjonen. SOS-barnebyer Libanon jobber tett sammen med myndigheter og andre organisasjoner og satte raskt i gang med tiltak til barn og familier i særlig kritisk situasjon. I første omgang sørget vi for mat, vann og nødvendige husholdningsartikler, og ga økonomisk bidrag til barn med familier slik at de får husly

og tilgang på grunnleggende tjenester. Nå jobber vi med å sikre barn tilgang til utdanning og psykososial støtte for å bearbeide traumer slik at familiene skal klare å bygge opp livene sine igjen.

Har du spørsmål om arbeidet vårt? Send det til SOS-magasinet ved maarika.wellnitz@sos-barnebyer.no.

FOTO: KATERINA ILJEVSKA

FOTOREPORTASJE

KORONA-
KRISEN I SOS-
BARNEBYER

FOTO: LARS JUST

FOTO: SOS-BARNEBYER

Covid-19 har snudd hverdagen på hodet for mennesker over hele verden. Å være borte fra daglige rutiner, venner og aktiviteter, er vanskelig for alle, men det er barna som lever i de mest sårbare situasjonene som blir hardest rammet når verdenskriser oppstår. Få et lite innblikk i hvordan vi jobber under koronakrisen.

Tekst Maarika Wellnitz

FOTO: FAHAM FOORODI

4

FOTO: FAHAM FOORODI

5

FOTO: KATHARINA EBEL

6

FOTO: SISSEL AARAK

7

FOTO: SOS-BARNEBYER

8

FOTO: ALEJANDRA KAISER

- Land med dårlig utbygde helsesystemer er ekstra utsatt når pandemien rammer. I SOS-barnebyers programmer verden over er det innført forebyggende smitteverntiltak, inkludert god håndhygiene.
- Vi forbereder barna og familiene i våre program på hvordan man best forhindrer smitte. Vi sprer informasjon og deler ut hygieneartikler. Mange steder har SOS-mødre eller elever ved våre yrkesskoler sydd munnbind til barn og voksne i våre programmer.
- Vi bidrar med økonomisk og materiell støtte til familier i våre familieprogrammer, inkludert matvarer og skolemateriell.
- Vi sørger for fortsatt tett oppfølging av spesielt sårbare familier. Familiene følges opp gjennom hjemmebesøk, men der hvor dette ikke lar seg gjøre på grunn av smittevernrestriksjoner, følges familien opp på telefon og Internett.
- Vi samarbeider med myndigheter og partnere om hvordan vi kan bidra til å

- sikre helsetjenester, for eksempel ved å stille lokaler til disposisjon. Vi har trappet opp medisinsk tilbud der vi har disse, som for eksempel mobile klinikker i Somalia.
- I mange afrikanske land er besteforeldre den nærmeste omsorgspersonen til sine barnebarn. Gjennom våre familieprogram støtter vi familier ledet av besteforeldre. Vi setter besteforeldre i stand til å dekke barnas grunnleggende behov og gi dem trygghet og oppfølging.
- Tusenvis av elever har fått avbrutt utdanningen på grunn av korona. Vi sikrer at barn får et skoletilbud hjemme, gjennom både offline- og online-skolemateriell, bøker, mobiltelefoner, nettbrett, PC og nettilgang.
- Fordi mange er isolert og har det vanskelig, følger vi opp barns mentale helse og gir psykososial støtte til barn og familier. Vi tilbyr foreldreveiledning for å styrke foreldre- og barnerelasjonen og trygger voksne i foreldrerollen når de står under stort press.

STORT OG SMÅTT

FOTO: TONJE FINNE

Omvendt Julekalender

Omvendt Julekalender gir hvert år skoleklasser og familier et meningsfylt pusterom i en travel adventstid. Hver dag i desember åpner man en digital luke, som i ukedagene byr på korte filmer og fine refleksjonsspørsmål, som åpner for ettertanke og gode samtaler i klassen eller rundt bordet. I helgene er det også luker man kan åpne, med oppskrifter eller aktiviteter som passer å gjøre med familien.

Omvendt Julekalender handler om gleden

ved å gi og å være noe for andre. Elever og barn som ønsker å gi en gave til kalenderen kan pante flasker eller gjør småjobber for å samle inn et bidrag til SOS-barnebyers arbeid.

I 2019 lagde vi for første gang en egen Omvendt Julekalender for ungdom, og til sammen deltok over 57 000 elever og 300 familier i fjor! Det er helt fantastisk. Meld dere på årets kalender!

Les mer på www.omvendtjulekalender.no.

Fredrikstad-gruppa 25 år

For et brennende engasjement! I år feirer SOS-barnebyers frivilligruppe i Fredrikstad 25 års jubileum. I løpet av disse årene har de samlet inn fantastiske fire millioner kroner som har gått til SOS-barnebyers arbeid i Albania og Kosovo! Tusen takk for fantastisk innsats i alle disse årene! SOS-barnebyer har frivilligrupper flere steder i landet, les mer på sos-barnebyer.no/frivillig.

ROTARY SKRUR PÅ VANNET

Larvik Rotary klubb startet et samarbeid for barn og unge i Siteki, Eswatini. Med i samarbeidet er Rotarys Foundation og Malkernes Rotary Club i Siteki, samt flere Rotary klubber i Norge.

Den kommunale skolen har fått vann til skolekjøkkenet, hvor det lages mat til 400 elever. Sportsbanen ved SOS-barnebyen har fått toalett og dusjfasiliteter. Sportsbanen benyttes av ti skoler, med til sammen 2500 elever. Et eget vannhull er laget der hvor familier fra SOS-familieprogrammet driver grønnsaksproduksjon. Tilgang til vann gir tre avlinger å høste i løpet av året.

FOTO: ROTARY

VINNER AV ORD-KONKURRANSE

I forrige utgave av SOS-magasinet spurte vi: **Finner du tolv ting som handler om skole og utdanning?** Vi har trukket en vinner og SOS-hund er på vei til Harry Skogli. Gratulerer!

Tusen takk til alle som deltok.

FOTO: ROGER HEIMLI

10 ÅR

TI ÅRS SOLIDARITET FOR BARN

Fagforbundets barneby i Angola

Å sikre barn omsorg slik at de får vokse opp med god tilknytning og tilhørighet, utbytte av skolegang og god helse, er et langsiktig arbeid. Siden starten på samarbeidet i 2005 har Fagforbundets medlemmer, ansatte og venner samlet inn over 95 millioner kroner til barnebyen i Huambo. For SOS-barnebyer er det av svært stor betydning å ha samarbeidspartnere som så tydelig tar ansvar for at ingen barn skal vokse opp alene.

Gjennom engasjement og tett oppfølging av de ulike programmene i Huambo, synliggjør Fagforbundet sin omtanke for barn og familier som har en vanskelig livssituasjon, og bidrar til solidaritet og en fellesskapsfølelse på tvers av landegrensene.

Bli frivillig for SOS-barnebyer

Ta kontakt med en av våre distriktsledere:

Akershus: Kosovare Neziri 93409615

Buskerud: Annie Heieren 92840670

Innlandet: Eva Bækkel 99018306

Møre og Romsdal: Kari Mette Abusland 95125560

Nordland: Ståle Bakken 95901331

Nord-Trøndelag: Ingrid Hallan 99582412

Oslo: Bjørn Nykmark 95830972

Sør-Trøndelag: Ida Marie Ulriksborg 95852928

Troms: Jonny Ternlind 90181692 (påtroppende leder)

Telemark: Sissel Berit Hoell 91365081

Østfold: May Gander 92896511

Andre fylker: frivillig@sos-barnebyer.no

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Ta bærekraftomaten!

FNs bærekraftsmål består av 17 mål som skal oppnås innen 2030. Hvilket mål er viktigst for deg? Gå inn på www.verdensviktigmål.no for å ta Bærekraftomaten. Dette minner om valgmat fra valgkamp og er en ny kampanje fra fagdirektoratet Norad for at man skal bli bedre kjent med målene som preger norsk og internasjonal politikk. SOS-barnebyer støtter dette viktige arbeidet for en mer bærekraftig verden.

24 timer i Colombia

Millioner av mennesker har flyktet fra Venezuela de siste årene. Mati (9) og familien hennes er blant dem som ikke hadde annet valg enn å flykte for å overleve. Nå bor de i Floridablanca, Colombia, og er med i SOS-barnebyers familieprogram. Bli med på en dag i hennes liv!

Tekst: Maarika Wellnitz
Foto: Kaia Means

07.00

Familien har stått opp og gjør seg klare til å starte dagen. De leier et lite murhus med blikktak som ligger i en bratt skråning.

08.30

Mati elsker å passe på lillebroren sin, og det er god tid til å leke ute etter frokost. Han går til vanlig i barnehage, men i dag var det fri.

– Før var situasjonen grei. Vi kunne få kjøpt ting, men så ble det verre og verre. Etter hvert kunne vi ikke få tak i medisiner. Mens pappa var i Colombia, sendte jeg ham en talemelding: Jeg holder ikke ut dette lenger. Det er altfor hardt.

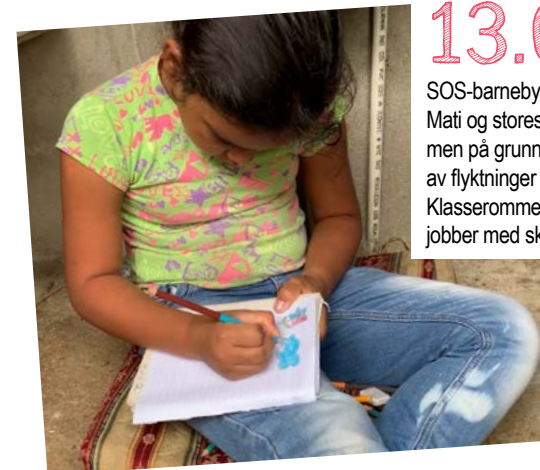
Mati (9)

FOTO: ALEJANDRA KAISER

10.00

Familien får ofte besøk av sosialarbeideren fra SOS-barnebyer, men denne formiddagen er de på sossenteret sammen med andre familier som har flyktet fra hjemlandet. De blir alle fulgt opp av SOS-barnebyer og får tilrettelagt hjelp og støtte av psykolog og pedagog. Det er også fint for barna og møte andre som er i samme situasjon, leke og finne nye venner.

13.00

SOS-barnebyer har jobbet for å få Mati og storesøsteren inn på skole, men på grunn av den store pågangen av flyktninger til Colombia tar det tid. Klasserommene er fulle. Men Mati jobber med skolefagene hjemme.

13.30

Det er fint å ha pappa i nærheten og få hjelp til å spise blyantene. Faren var den første som dro fra Venezuela, så kom familien etter. Det var en tøff reise for Mati og søsknene over høyfjellslette retning Colombia. – Vi hadde ikke penger til bussbilletter. Jeg bar lillebroren min på skuldrene og hadde bagger i hendene. Jeg var så trøtt, forteller Mati.

15.00

Mati hjelper mamma med å vaske tøy og henge opp klær.

17.00

Mati elsker å leke. Det er ikke mange barn i hennes alder i nabolaget, men to småsøsken holder for å leke gjemsel. Det er fint bare å ha det gøy sammen!

FAKTA OM COLOMBIA

ANTALL INNBYGGERE:

49 MILLIONER

SPRÅK:

SPANSK

HOVEDSTAD:

BOGOTA

VÅRE PROGRAM:

Vi støtter familier, barn og unge. Familier i vanskelig situasjon får støtte gjennom familieprogram i lokalmiljøet. Barn uten omsorg får et nytt hjem i SOS-familier.

VINN SOS-HUNDEN!

I ordleken har vi plassert 15 ord som handler om jul. Du finner dem vannrett, loddrett og på tvers.

P	Y	N	T	A	G	P	D	J	N
D	M	R	Q	V	Z	A	Y	U	I
P	A	A	V	L	I	L	V	L	S
J	N	B	R	Y	G	V	S	E	S
E	D	T	F	S	F	R	N	A	E
G	E	P	H	L	I	K	Ø	F	L
D	L	Q	C	E	L	P	E	T	U
A	I	E	W	D	I	E	A	E	E
Ø	R	Q	D	E	A	W	X	N	Æ
P	E	P	P	E	R	K	A	K	E

Skriv ned ordene og send dem til konkurranse@sos-barnebyer.no, eller SOS-barnebyer ved Maarika Wellnitz, Postboks 733 Sentrum, 0105 Oslo.

Frist: 15. desember 2020

SOS
BARNEBYER

RETURADRESSE:

SOS-barnebyer
4896 Grimstad

TUSEN TAKK

for engasjementet du har vist gjennom 2020. Uten deg hadde vi ikke kunnet gjøre vårt arbeid med å sikre at barn får omsorgen de trenger for å utvikle seg til trygge, ressurssterke voksne.

Vi tror på potensialet som finnes i alle barn. Og vi vet at barn kan klare det utroligste. Men de kan ikke klare det alene.

Din støtte er viktig for barna. Men den er også viktig for samfunnet. Det er de som er barn i dag som skal løse fremtidens problemer.

Tusen takk for støtten i året som er gått!

Vi gleder oss til det kommende året sammen med deg.

God jul

INGEN BARN ALENE